

.....
Imię i nazwisko ucznia

.....
Pełna nazwa szkoły

Liczba uzyskanych punktów

**ZESTAW ZADAŃ KONKURU POLONISTYCZNEGO
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW
ROK SZKOLNY 2017/2018
ETAP TRZECI**

Instrukcja dla ucznia

1. Zestaw konkursowy zawiera 10 zadań.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
3. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
4. **Zadania rozwiązane w brudnopisie nie będą oceniane.**
5. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. **Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.**
6. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
7. **Redagując dłuższe wypowiedzi, pamiętaj o zapisie poprawnym pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym.**
8. Nie używaj korektora.

Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania: 40.

Tytuł laureata
uzyskuje uczeń, który
zdobył co najmniej 36
punktów.

Pracuj samodzielnie.

POWODZENIA!

Zatwierdzam

JAK TO DRZEWIEJ, CZYLI DAWNIEJ BYWAŁO...

Zadanie 1. (8 p.)

Przeczytaj uważnie poniższy tekst i wykonaj związane z nim polecenia.

W wierzeniach wielu prymitywnych ludów dąb stworzony został jako pierwsze drzewo na świecie. Był przeogromny, rozłożystą koroną wspierał całe niebo, w jego koronie gnieździli się bogowie. Potężne korzenie były zapuszczone w ziemię tak głęboko, iż stanowiły filary piekieł. Pień tego dębu był niezniszczalny, unicestwić go mógł tylko ogień boży, czyli piorun.

Od najdawniejszych czasów dąb był drzewem świętym. Źródło tej świętości i przyczynę kultu, jakim otaczano dęby, upatruje się nie tylko w imponujących rozmiarach czy siłach żywotnych tego drzewa, lecz także w jego mocy przyciągania piorunów i dawania ognia. Nasz przodek, żyjący w lesie, zauważył, iż pioruny najczęściej biją w dęby i utożsamił sobie boga grzmotów z tym właśnie drzewem. Dąb, jako król lasu czy król drzew, wystąpił w wierzeniach o wiele stuleci później, gdy ludy ukształtowały się już w narody. Starożytni uważali dąb i za drzewo święte, i za króla roślin.

W Grecji dąb był drzewem Zeusa, pana jasności, światłości i nieba. Spełniał rolę boskiego wieszczka. Dodona, najdawniejsze siedlisko wyroczni greckiej w Epirze, pyszniła się całym gajem świętych dębów-wróżbitów. Z szumu ich liści starzy kapłani (a później i kapłanki) odczytywali wyroki boskie.

Dęby – zawsze potężne, zawsze święte szumią w wielu greckich mitach. Ale jedno jest wzruszające i pokazuje serce dębu. Otóż, kiedy Orfeusz, po stracie ukochanej żony Eurydyki, przez siedem miesięcy płakał u stóp skały na brzegu rzeki, drzewami, które rozczuliły się nad nim do tego stopnia, że aż zmiękły – były właśnie dęby.

W starożytnym Rzymie dąb poświęcony był Jowiszowi, bogu nieba i piorunów. Zarówno sam Jowisz, jak i jego małżonka Junona, nosili wieńce z liści tego drzewa. Poświęcano go biblijnemu Jahwe, słonecznemu bohaterowi Heraklesowi, fenickiemu bogu podziemi Melkartowi oraz słowiańskiemu Perkunowi i innym. (...)

W świętych gajach Słowian dąb, po starosłowiańsku dąbr (stąd dąbrowa), był drzewem najdosjniejszym. Utożsamiał boga błyskawic, ognia i nieba. Jak wielkiej czci doznawały dęby, najlepiej świadczy fakt, że posągi Światowida, bóstwa, nadregionalnego boga bogów, wykonywano z drewna dębowego (...).

Opracowano na podstawie: M. Ziółkowska, *Gawędy o drzewach*, Warszawa 1984.

a) Oceń prawdziwość podanych w tabeli stwierdzeń, wpisując znak X w odpowiednią kolumnę. (1 p.)

Stwierdzenie	Prawda	Falsz
Źródłem świętości dębu była jedynie imponująca wielkość tego drzewa.		
Z szumu liści dębu wróżbici i wróżbitki odczytywali wyroki boskie.		
Według pradawnych wierzeń korona dębu wspierała niebo, a jego pień był filarem piekieł.		
W wielu starożytnych mitach występuje motyw dębu.		
Rzeczownik <i>dąbrowa</i> pochodzi od starosłowiańskiej nazwy dębu.		
W świętych gajach Słowian dąb uosabiał boga błyskawic, ognia i nieba.		
Posągi Światowida były przyozdabiane wieńcami z dębowych liści.		

Podkreślone w tekście wypowiedzenie jest zdaniem bezpodmiotowym.		
--	--	--

b) Wypisz z tekstu po jednym przykładzie peryfrazy, personifikacji. (2 p.)

peryfrazja:

personifikacja

c) Z podanego tekstu wypisz cztery wyrazy należące do tej samej rodziny. Określ część mowy, jaką jest każdy wypisany wyraz. (2 p.)

.....

.....

d) Podaj dwa rzeczownikowe synonimy wyrazu *kult*. (1 p.)

.....

e) Wpisz do tabeli nazwy słowotwórczych kategorii znaczeniowych rzeczowników, a następnie dopisz po jednym przykładzie rzeczowników wybranych z tekstu podanego w zadaniu nr 1, należących również do tych kategorii. (2 p.)

Nazwa kategorii znaczeniowej	Nazwa kategorii znaczeniowej
przyciąganie	jasność
.....

a)	b)	c)	d)	e)

Zadanie 2. (3 p.)

Uzupełnij tabelkę brakującymi informacjami zgodnie z zapisami w jej nagłówkach.

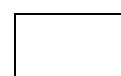
AUTOR	TYTUŁ	GATUNEK LITERACKI
		sonet
Jan Kochanowski		
	„Zemsta”	
Henryk Sienkiewicz		
	„Mały Książę”	
	„Balladyna”	

Zadanie 3. (3 p.)

Podaj definicje pojęć zapisanych w nagłówkach tabeli, wykorzystując wiadomości z teorii literatury.

GENEZA	OKSYMORON	PRZERZUTNIA

Zadanie 4. (3 p.)

Podaj przykład utworu literackiego, który jest gatunkiem mieszanym (synkretycznym). Uzasadnij, dlaczego jest on gatunkiem mieszanym (synkretycznym).

.....

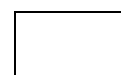
.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5. (4 p.)

Napisz sześci zdaniowe streszczenie zacytowanego tekstu, posługując się poniższym planem. Nie cytuj.

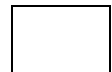
Zdumiewam się i zachwycam urodą i dziwnością widzialnego, i niewidzialnego świata. To, co widzialne, dotykalne, pozwala określić granice niewiadomego i niepoznawalnego. Bez tej jedynej, bliskiej miary świata nie dałoby się też dostrzec i pojąć jego nieuchwytnych tajemnic. Interesuje mnie więc wszystko: ptaki, kwiaty, owady, kamienie. I zamiast o katedrach i gotykach wolę pisać o drzewach, które mają w sobie coś ze wspomnienia raju. Świat jest naprawdę cudowny... Rozmaitość świata wciąż mnie pasjonuje. Wolę pisać wiersz o psie niż o kulturze, jakiś artystach czy dziełach sztuki (...).

Artysta nie fotografuje rzeczywistości. Myślę, że jeśli patrzy na przyrodę, nie musi jej analizować, dostrzega jej pewne elementy w zależności od swoich przeżyć. Chłopiec, który wręcza ukochanej różę, nie myśli o tym, że owad zranił się o jej kolec. Liczymy siedem, pięć kropek albo dwie kropki na biedronce – nie wiedząc, że jest ona drapieżnikiem. Czy jednak jest to tylko okrucieństwo? Można dostrzec w przyrodzie nawet humor. Pasikonik ma oczy na

przednich nogach, koliber leci tyłem, kowalik chodzi do góry ogonem. Sam fakt, że istnieją hipopotamy i wiewiórki, jest zdumiewający.

Jan Twardowski, *Autobiografia. Myśli nie tylko o sobie*, t. 2, Kraków 2007.

PYTANIA	ZDANIA
KTO?	
CO?	
GDZIE?	
KIEDY?	
JAK?	
DLACZEGO?	

Zadanie 6. (2 p.)

a) Rozwiń podane poniżej zdanie, stosując trzy różne części zdania wyrażone trzema różnymi częściami mowy. Nie zmieniaj form wyrazów w rozwijanym zdaniu.

Artysta nie fotografuje rzeczywistości.

Zdanie rozwinięte

.....

.....

b) Podaj nazwy zastosowanych części zdania i nazwy części mowy, którymi zostały wyrażone.

Części zdania	Części mowy

Zadanie 7. (2 p.)

Ze zdania, które utworzyłeś w zadaniu nr 6, wypisz związki wyrazów i podaj ich nazwy.

Związki wyrazów	Nazwy związków wyrazów

Zadanie 8. (2 p.)

Podaj trzy cechy językowo-stylistyczne zacytowanej w zadaniu nr 5 wypowiedzi Jana Twardowskiego, które wskazują na jej potoczność.

.....

.....

.....

Zadanie 9. (3 p.)

Wyobraź sobie, że przygotowujesz swoje wystąpienie w dyskusji naukowej na temat znaczenia poezji w edukacji współczesnych czytelników. Poniżej zamieszczono zwroty i wyrażenia, które pojawiają się w różnych dyskusjach. Podkreśl te spośród nich, których należy stosować w tej dyskusji. Uzasadnij swój wybór, odwołując się do wiadomości z nauki o języku i stylu wypowiedzi.

- *Swoją wypowiedź rozpocznę od...*
- *Więc zaczynając moją wypowiedź...*
- *Chyba nie bardzo przedstawiłem ten argument...*
- *Chciałbym teraz przywołać słowa....*
- *Nie pamiętam wszystkich słów z powiedzenia tego poety...*

- *Twórczość tego poety może być dla nas – współczesnych czytelników jego utworów przykładem...*
- *Jest to określenie super, bo każdy jego dobrze rozumie...*
- *To już by było wszystko!*

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (10 p.)

Dokonaj analizy i interpretacji wiersza Tadeusza Różewicza *Drzewo*. W swojej pracy wykorzystaj różne konteksty interpretacyjne.

Tadeusz Różewicz *Drzewo*

Byli szczęśliwsi
dawniejsi poeci
Świat był jak drzewo
a oni jak dzieci

Cóż ci powieszę
na gałęzi drzewa
na które spadła
żelazna ulewa

Byli szczęśliwsi
dawniejsi poeci
dokoła drzewa
tańczyli jak dzieci

Cóż ci powieszę
na gałęzi drzewa
które spłonęło
które nie zaśpiewa

Byli szczęśliwsi
dawniejsi poeci
pod liściem dębu
śpiewali jak dzieci

A nasze drzewo
w nocy zaskrzypiało
I zwisło na nim
pogardzone ciało

